

Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB
agneta.berliner@abbindustrigymnasium.se

Rektorn vid ABB Industrigymnasium
sven.krispinsson@abbindustrigymnasium.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i ABB Industrigymnasium
i Ludvika kommun

Tillsyn i ABB Industrigymnasium

Skolinspektionen genomför tillsyn av huvudmannen Industritekniska gymnasiet i Bergslagens tre gymnasieskolor under december 2013 till januari år 2014.

ABB Industrigymnasium i Ludvika besöktes av Skolinspektionen den 4 december 2013. En återkoppling av besöket gavs till rektorn och företagets verkställande direktör den 14 januari.

Fakta om skolan

Huvudman för ABB Industrigymnasium i Ludvika är Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB med organisationsnummer 556608-1740. Samma huvudman driver också ABB Industrigymnasium i Sala och i Västerås. Gymnasieskolan i Västerås startades år 1994, den i Ludvika år 1995 och hösten 2009 startades skolan i Sala. Skolorna är nära sammanlänkade med varandra och använder samma administrativa system, lärplattform samt betyg- och elevregister. Skolan i Ludvika och Sala har en och samma rektor medan skolan i Västerås, sedan höstterminsstart 2013, har en nyttillträdd rektor.

De tre skolorna ger utbildning inom teknikprogrammet. I Sala ges även utbildning inom el- och energiprogrammet. I Ludvika ges utbildning inom teknikprogrammet med inriktningen produktionsteknik.

ABB Industrigymnasium i Ludvika ligger i stadens centrala del. Flertalet elever som går i skolan kommer från Ludvika kommun men enligt rektorn kommer en handfull elever från närliggande kommuner, exempelvis från Ljusnarsbergs kommun. Vid tillsynstillfället hade skolan cirka 90 elever.

Kunskapsresultat

Den nationella statistiken visar att 90 procent av de elever som avslutade utbildningen år 2013 på ABB Industrigymnasium i Ludvika hade grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Motsvarande siffra för riket var 86 procent samma år. Den genomsnittliga betygspoängen var 15,2 poäng, vilket är högre än rikets genomsnitt som var 13,9 poäng. Av eleverna vid skolan har 94 procent fullföljt sin utbildning inom fyra år, vilket kan jämföras med motsvarande värde i riket som är 77 procent. Vid en jämförelse med år 2012 är den genomsnittliga betygspoängen något lägre år 2013. Skillnaden i genomsnittlig betygspoäng mellan män och kvinnor var 0,5 poäng läsåret 2012/13 där männen hade det lägre värdet.

Sammantaget visar statistiken från den senaste femårsperioden en viss variation beträffande kunskapsresultaten mellan de olika åren. Exempelvis var den

genomsnittliga betygspoängen som högst läsåret 2010/2011 då den var 17,1 poäng och som lägst läsåret 2008/2009 då den var 15,1 poäng. Flertalet resultat, både den genomsnittliga betygspoängen och den grundläggande behörigheten till universitet och högskola, ligger högre än motsvarande resultat i riket.

Beträffande hur stor andel av eleverna som fick minst godkänt betyg finns det marginella skillnader mellan olika kurser. Den nationella statistiken från 2013 visar att det för de gymnasiegemensamma ämnena varierar mellan 93 och 100 procent där kursen Idrott och hälsa A ligger lägst. I projektarbetet uppnådde 97 procent av eleverna lägst betyget Godkänt.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att ABB Industrigymnasium i Ludvika inom flera områden uppfyller författningskraven. Flertalet elever är nöjda med sin utbildning och ges förutsättningar att nå målen för utbildningen. Flera av de utvecklingsområden som lyfts fram i denna rapport, exempelvis brister i elevernas möjligheter till inflytande och i hur hög grad examensmålen bildar utgångspunkten för elevernas utbildning, visar att det pedagogiska ledarskapet och rektorns förtrogenhet med det dagliga arbetet i skolan behöver utvecklas så att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Huvudmannens och skolans systematiska kvalitetsarbete behöver utvecklas. Huvudmannen måste, som ytterst ansvarig för utbildningens kvalitet, i högre utsträckning efterfråga i vilken grad de nationella målen för utbildningen nås och ge rektorn förutsättningar att vara den pedagogiska ledare som författningarna ställer krav på.

Skolinspektionen får under tillsynen intrycket att verksamheten vid ABB Industrigymnasiet i Ludvika bedrivs i väl anpassade lokaler. Däremot behöver skolan se till att eleverna ges tillgång till ett skolbibliotek som används aktivt i undervisningen för att stödja elevernas lärande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Industri-tekniska Gymnasiet i Bergslagen AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast **den 5 maj 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Industri tekniska Gymnasiet i Bergslagen AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i de gymnasiegemensamma ämnena utgår från och omfattar examensmålen för teknikprogrammet.
- Se till att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningens mål.

Motivering

Examensmålen

För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet. I förordningen om examensmål för gymnasieskolans nationella program anges de examensmål som ska gälla för respektive nationellt program. Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. De ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll.

Intervjuer med elever och lärare visar att det finns brister beträffande vilken utsträckning undervisningen utgår ifrån och omfattar examensmålen. Det är främst i de programgemensamma ämnena som dessa mål blir tydliga och genomsyrar undervisningen, menar eleverna. När det gäller undervisningen i de gymnasiegemensamma ämnena kan intervjuade elever inte ge något exempel på att de märkt en koppling till teknikprogrammet. *"Vi läser aldrig om något tekniskt i engelska och svenska"*, säger en elev och de andra håller med. Intervjuade lärare, varav två undervisar i gymnasiegemensamma ämnen, medger att de kanske inte är så bra på att kommunicera examensmålen till eleverna. Engelskläraren menar dock att förberedelser och återkoppling från praktikperioder görs på engelska och att examensmålen på det sättet kommer in i engelskundervisningen. Enligt rektorn diskuterades vikten av att examensmålen genomsyrar all utbildning med lärarna för ungefär ett år sedan.

Samverkan

Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska lärarna samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Tillsynen visar att lärarna behöver samverka i högre grad. Intervjuade lärare uppger att de skulle vilja jobba mer i projektform och att de skulle kunna samverka mer. Exempel på samverkan ges dock, i form av en "Nobeldag" men också mellan ämnena företagsekonomi, svenska och teknik. Exempel ges även på att kurser har flyttats om i tid för att bättre passa in i elevernas studiegång och kunskapsutveckling. Någon lärare anser att de behöver bli mer bekanta med Lgy11 och de olika kurserna för att kunna hitta beröringspunkter i de olika ämnena/kurserna. Intervjuade elever säger att ämnet svenska ibland kan vara inblandat när de läser andra ämnen men att de i övrigt inte har märkt någon tydlig ämnessamverkan. Flertalet intervjuade elever anger också att arbetsbelastningen ofta är hög med många prov eller inlämningsuppgifter inom en kort tid och säger att de inte tycker att det verkar som om lärarna diskuterar detta sig emellan. Både elever och lärare håller med om att det finns tidsvinster att göra genom samverkan så att flera ämnen kan bedömas inom en och samma uppgift. Rektorn anger att skolan behöver arbeta mer i projektform och att det är viktigt att moment i olika kurser inte upprepas i onödan.

Utredningen visar att det finns brister i skolans arbete med examensmålen och lärarnas samverkan. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

Förordning om examensmål, examensmål för teknikprogrammet, Lgy 11 2.1
Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll i samtliga ämnen och att de hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen ska eleverna fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I läroplanen anges även att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Skolan har elevråd och klassråd som forum för elevinflytande. I elevintervjun framkommer dock att de elever som inte är med i elevrådet inte vet vilka frågor som diskuteras där. Flera elever vittnar också om att klassråd ibland förekommer, men att det *"inte är så seriöst"*. Både elever och lärare framhåller dock att skolans storlek/ begränsade elevantal underlättar för eleverna att kontakta lärarna. Eleverna kan därför ofta påverka via dessa informella beslutsvägar. Trots detta vill Skolinspektionen understryka vikten av att eleverna tränas i demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former. I samband med faktagranskning av detta beslut anger rektorn att ett arbete med att skapa demokratiska beslutsvägar kommer att inledas omgående.

Tillsynen visar vidare att graden av elevernas inflytande över undervisningen är lärarberoende liksom hur inflytandet sker. Av intervjuer framgår att det finns lärare som uppmuntrar eleverna att vara delaktiga i planeringen medan andra lärare inte i lika hög grad efterfrågar elevernas synpunkter. Någon lärare säger att det är fascinerande att eleverna inte vill ha något inflytande och en annan menar att han försöker skola in eleverna i att ha inflytande och att eleverna i årskurs 3 har stora möjligheter till ett reellt inflytande. Enligt lärarna har de dock inte diskuterat vad ett reellt elevinflytande innebär i de olika årskurserna.

Av den enkät som Skolinspektionen genomförde med elever i årskurs två på skolan vårterminen 2013 framgår att 65 procent av eleverna svarar negativt på påståendet *"Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll"*. Flera elever framhåller i intervju att de får påverka redovisningsformer men tillägger att de sällan kan påverka undervisningens innehåll. *"Vi frågade om vi fick välja någon annan bok att läsa men då sa läraren att det var en klassiker och att vi måste läsa den"*, säger en elev.

Enligt rektorn diskuteras elevinflytande men han tror också att det kan finnas en variation mellan lärarna och att elevernas möjlighet till inflytande till viss del kan utvecklas.

Utredningen visar att det finns brister i skolans arbete med elevinflytande. De variationer avseende elevinflytande som framkommit vid tillsynen visar att frågor om elevernas möjlighet till inflytande i högre grad behöver diskuteras på

skolnivå. Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att huvudmannen och rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Av skollagen följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Även på huvudmannanivå behöver ett kvalitetsarbete bedrivas. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I intervjuer med lärare framkommer att rektorn sällan besöker lektioner. Rektor anger bristen på tid som den största orsaken till att detta inte görs. Han anger också att han har varit tvungen att prioritera bort vissa saker, bland annat lektionsbesök samt delar av det systematiska kvalitetsarbetet till förmån för andra arbetsuppgifter. Flera av de utvecklingsområden som lyfts fram i denna rapport, exempelvis brister i elevernas möjligheter till inflytande och i hur hög grad examensmålen bildar utgångspunkten för elevernas utbildning, tyder på att det pedagogiska ledarskapet och rektorns förtrogenhet med det dagliga arbetet i skolan behöver utvecklas så att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Sedan höstterminen 2013 har en ny rektor anställts vid huvudmannens skola i Västerås. Denne rektor ska avlasta rektorn i Ludvika och också ha huvudansvaret för det systematiska kvalitetsarbetet i koncernens samtliga tre skolor. Detta har bland annat resulterat i dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet i form av en resultatrapport. Av lärarintervjun och av den enkätundersökning som Skolinspektionen genomfört bland skolans pedagogiska personal framgår dock att lärarna inte tycker att det pedagogiska ledarskapet och utvecklingen av utbildningen är fullgott. De har heller ännu inte märkt att det pedagogiska ledarskapet stärkts trots att en ny rektor anställts i Västerås. Däremot menar lärarna att vissa rutiner har förbättrats, exempelvis arbetsgången kring elever i behov av särskilt stöd.

Sammanfattningsvis gör Skolinspektionen bedömningen att det systematiska kvalitetsarbetet i skolan behöver stärkas. Skolinspektionen vill understryka vikten av att det på såväl huvudmanna- och skolnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete med de nationella målen i fokus. Huvudmannen måste också säkerställa att rektorn ges rimliga förutsättningar att axla det pedagogiska ledarskapet.

Skolans verksamhet uppfyller därmed inte författningarnas krav och Industri tekniska Gymnasiet i Bergslagen AB föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 § skollagen, 4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Industri tekniska Gymnasiet i Bergslagen AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att skolbiblioteket används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna i gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna.

Det finns inte någon lokal i skolan som benämns skolbibliotek. Däremot finns det ett antal bokhyllor med läromedel, fackböcker och skönlitteratur. Rektorn

bekräftar att detta är ett utvecklingsområde för skolan. Skolan planerar att samverka med den kommunala gymnasieskolan för att säkerställa att eleverna får tillgång till ett skolbibliotek som uppfyller kraven i lagstiftningen. I dagsläget besöker eleverna i årskurs 1 det kommunala biblioteket för att bland annat skaffa lånekort till alla elever. I övrigt görs endast sporadiska besök i detta bibliotek. I samband med faktagranskning av detta beslut anger rektorn att skolan även överväger att inrätta ett eget skolbibliotek.

Sammanfattningsvis visar tillsynen vid ABB Industriegymnasium Ludvika att skolbiblioteket inte används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande i den utsträckning som författningarna kräver. Industritekniska Gymnasiet i Bergslagen AB föreläggs därmed att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lotta Hedén
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.